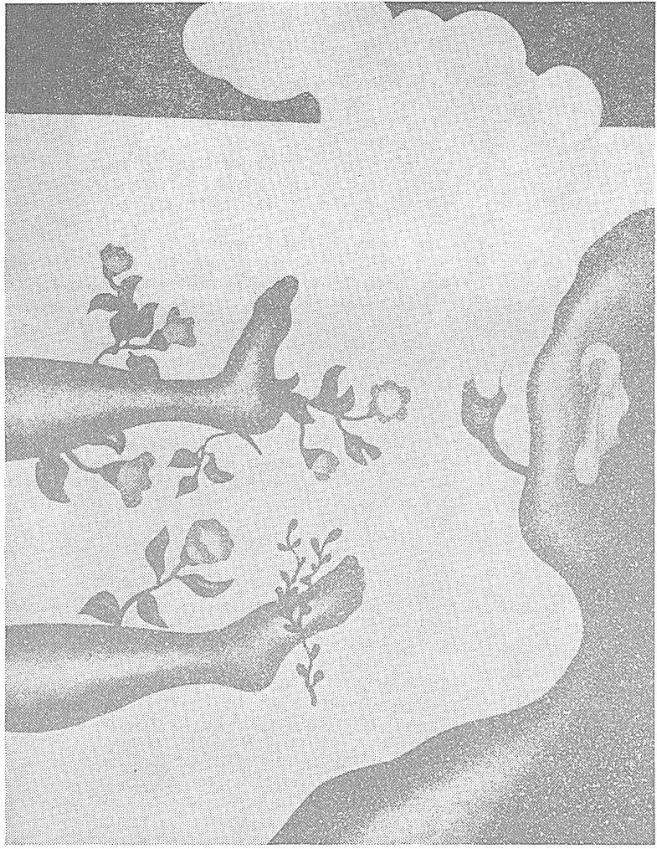

GUSTE KIŠE

Još za onih dosadnih kišnih ljeta, koja su ipak bila moja mladost, želio sam pisati gustu, ljepljivu, slinavu prozu od koje bi se eventualni čitalac gušio, grcao i posrtao baš kao da mu netko, na svaki njegov udisaj, trpa u usta go-mile grudaste, sluzave ilovače. Svakoj sam stranicu, mučno i na jedvite jude ispisano teksta, htio udahnuti smrad čatrlja, močvara, pljesnivih stovarišta i mokraće, želio sam da se čitava faktura mog nesretnog prozogn tķiva potopi u uzburkanim valovima grubih golih ženskih gnatova, izvješanih, mlohavih dojki, u valovima svakojakih smradnih iscijedaka i svakojakih nezgrapnih proteza što su ih nosile kurve mojega mjesta. Vjerujem da su baš zbog njih, baš zbog tih kurvi i nastale moje prve književne polucije, prvi literarni i životni jadi, prve glavobolje, užici i venerične bolesti. U onim tužnim, sporim danima, neposredno pred rat, kada su kiše padale mnogo obilnije i kada su nijihovi gusti mlazevi bubnjali po okнима neuporedivo tužnijim ritmom, rastao sam zajedno s kurvama mojega mjesta i svakodnevno se pitao o sudbini riječi koje sam stao marljivo ispisivati po svim praznim i upotrebljivim papirima što bi se zadesili po stolo-

vima, ladicama i policama moje sobe. Doskora se okrenuh od svojih prvotnih nakana i počeh premišljati o nekim čudnim, vanvremenskim, mističnim prostorima gdje se čovjekova egzistencija kristalno jasno zrcali baš kao u magičnim kuglama Istoka. U anemičnu kosturu starih bajki pokušavao sam skrivati neke tobožnje istine o čovjeku koji ukliješten prostorno-vremenskim koordinatama prebiva ovđje i tu, nesretan i sretan zbog smrти koja ga čeka kao jedini izvjesni cilj. Potom bih, zamoren izmišljanjem, pokušavao spojiti najgrublji, najbarbarski naturalizam s fantastičnim svjetom bajke, to jest u kristalnoj nekromantskoj kugli htio sam prikazati užasno, luesom izgrženo spolivoilo. A nakon toga dolazio bi nešto sasvim treće, pa četvrto i tako dalje. Ne znam zapravo koliko mi je bilo godina kada sam odlučio manje pisati, a više živjeti, ali točno znam da sam baš u to vrijeme započeo pisati svoju posljednju priču o vampiru gospode Krok, priču koja nikada nije bila objavljena, već je sasvim tužno i donekle patetično završila pod naletima kiše pred jednom kućicom u predgradu. Gospoda Krok iz moje priče bila je glumica, istovremeno i vlasnica jednog malog bulevarskog teatra koji se bavio prikazivanjem jeftinih komada strave i užasa. Teatru gospode Krok potreban je mladi, suhonjavi glumac podoban za uloge vampira. Vlasnica teatra objavi oglas potražnje, oglas na koji se odazove Kristijan, veoma pristao mladić, koji se gospodi Krok dopadne i koji, uz uloge vampira, zadobije i veoma traženo mjesto u postelji vlasnice teatra. Tijekom vremena ispostavlji se da je Kristijan pravi, pravcati vampir... Prekrjao sam svoju pri povjetku, brisao, križao i črčkao sporna mjesna ne znajući u koje ruho da je odjenem. U kući do moje stanovala je Katarina Šper, moja vršnjakinja, koja je zajedno sa mnom započela studij književnosti. Zalazio bih često u njezinu kuću, nikada ne znajući zašto. Da li zbog onih kvazinanstvenih i mudrijačkih diskusija o literaturi kojima je sklon svaki nedoučeni mladac, da li zbog njenih nabubrijelih guzova, koje je rado podvala muškarcima najrazličitijih profila i starosti ili, pak, zbog strašnog smrda zagorijele hrane koji se neprestano širio iz njezine kuhinje i koji mi se činio veoma prikladnim za moje prve ljepljive i guste proze? Katarina je ipak bila žensko, ona je, sirota, voljela Prousta i Fourniera, koje se tada nije moglo čitati do li na francuskom, a ja sam tada u mojoj posljednjoj priči o gospodi Krok ipak bio skloniji nekom fiziološkijem, manje duhovnom ili sentimentalnom tretmanu, hoteći sintetizirati miris menstrualne krvi i orgiastičnu pomamu vampira. Pričao sam Katarini o toj svojoj nakani, no ona je neprestano govorila nešto meni nije bilo odviše jasno, nešto o sveprisutnoj tananoj tugi kiše koja škropi naša prozore, o kapima koje odbrojavaju naš prolazak kroz svijet. »Ako želiš pisati, potrebno je mnogo, mnogo finoće da bi se otkrili i usaglasili svi tanani valeuri našeg življenja«, govorila je, dok sam ja postajao sve svijesniji da obavezni nastavak njezinih riječi slijedi u onoj bljutavoj, šećerkastoj priči o ezoteričnim stanjima Meaulnesovim, o snu koji će obilježiti čitav njegov potonji život. Ježio sam se jer nikada nisam volio slatkaste stvari; uopće, rakiju i cigarete bez filtera nadredivao sam likerima i filter-cigareta. Isto tako mrzio sam filmove u boji, preervative i parfeme, to jest sve ono što je život činilo lažnjim, umjetnjim, mirnijim. »Dobro je Katarina, dobro je, smirivao sam je, smirivao sam je naglo zavlačeći svoju hrapavu šaku pod njezine gaće, dok joj je na licu još uvijek lebdio onaj meaulneovski san lagano se preobrćući u zanos, pa u strast i, na koncu, u bijes podiviljale ženke. Zatim sam ustao i gledao zamišljen u tu pravu, istinsku kišu koja neprekidno pada (kazao sam da su tada kiše bile češće i gušće no što su danas) i tek sada postao svjestan njezine prisutnosti. »Što je to, zapravo, hoću?« — pitao sam se ne misleći pri tom niti na gospodu Krok, niti na ljjigavu prozu, niti na Katarinu, koja je sada, razapljenja krila, marljivo onanirala. Ta njoj je bilo dovoljno da joj takneš ono čarobno električno mjesto koje pali čitavu tu erotičnu mašineriju za izlučivanje sluzi i pravilno ritmiziranje udova. Vjerojatno neću saznati zašto je nikada nisam mogao dobro izj... premda smo to oboje i te kako željeli. Drugih bih, opet, dana odlazio Magdaleni svejednako gacajući blato koje se pod mojim nogama ugibalo poput iznutrice tek zaklane životinje. Gacao sam kroz nepregledne površine blata, ne samo zato što je kurva Magdalena stanova na dalekoj periferiji, već i zbog toga što u tim mojim književnim danima gotovo da i nije bilo vremena bez mnoga, mnogo kiše, bez mnoga, mnoga vode. Rekao sam da je Magdalena bila kurva, zašto — to nije važno, to «zašto» predstavlja njenu tihu, postupnu, socijalnu tragediju koja nikog nije i ne bi zanimala. Možda je, ipak, važnije ono tihu čuvstvo, ona treravala misao koja je paljala mojom glavom dok sam šljapao putem prema njenoj kući u kojoj je živjela sama samcata. A ta misao bila je tek jedna rembrantovski osvijetljena sličica s andelima koji u lijetu uznose kurve na nebo. Da, ja sam odvrijek vjerovalo da andeli uznose kurve-mučenice k sebi na nebo, u raj; za pedere sam bio siguran: njih davoli nataču na svoje užarene, rašljaste ražnjeve! Magdalena je, da se uklonim suvišna biografiziranja, već podulje vrijeme nastojala povezati svoj život u suvislu nit, osmislići ga nekom idejom, pa se tako zanosila mišlju da se uda za dosta starijeg demobiliziranog oficira Teodosija. Zasluzila je Magdalena taj svoj mir (ta nije ujak zalud rekao da su naša kurve naučile fukati barem tri naša mlađa naraštaja), premda ni sam ne znam da li je u njega vjerovala. Obično bi me dočekala poluguba, ležeći smotrana u smoljavoj posteljini i vičući neke proste riječi, koje su u njenim ustima ipak dobivale stanovitu čednost i dražest. Zatim bismo razgovarali o sudbini moje gospode Krok; pitah je, naime, što ona o svemu tome misli. Bila je oduševljena što i ona, drolja,

ima upliva na tok moje buduće proze, pa je razradivala svaku situaciju i svaki detalj, naročito se zadržavajući (uz smijeh koji je nastojao prigušiti nevinim prekrivanjem ustiju prstima desne ruke) na pojedinostima seksualnog odnosa između gospode Krok i vamprira. Zatim bi tužno gledala napolje govoreći tihu kako sve to ne valja, nema tu ljudskosti ni trunke, govorila je. »Kako bi bilo, recimo, da taj vampir Kristijan bude neprestano obuzet željom da stvara dobro, usuprot svojoj prirodi koja ga je namijenila zlu?« — kazala je; ne znam da li je bila svijesna koliko su, zapravo, mudri njene riječi i koliko bi mogle otoplakrviti moju glupu priču o gospodi Krok. Poljubio sam je i poneo onako polugolu kroz sobu tapajući i govoreći joj kako je, eto, otkrla princip svakog literarnog djela, princip čitavog umjetničkog fenomena. I tko zna što joj sve tada nisam rekao, katolički mojoj, grijesnicu maloj, koju su andeli kasnije na nebo uznjeli. Ona je gorijela od sreće, možda ni sama ne razumjevajući smisao metafore o dobrom vampriru, metafore koja je imene toliko oduševila, no ipak veselilo se vjerojatno zbog toga što je u njoj stao tinjati onaj plamen vlastite važnosti koji se doista rijetko buci u ličnostima punim samoodbacivanja i plahosti, u ličnostima kakva je bila Magdalena. Mislim da sam tada prvi put spavao s njom. Položio sam je na pod, na tanki tepih prepun krušnih mrvica, konaca i perja, zaronivši licem među njezine velike dojke. U taj čas, negdje u dnu sobe, pala je muholovka, debela, papirnatá, ljepljiva muholovka, ljepljiva kao proze koje sam namjeravao pisati. Začudo, Magdalena je, premda očigledno voljna da koitira sa mnom, plakala i jecala, neprestano govorеši kako je trebalo zaključati vrata da ne bane demobilizirani oficir Teodosije. Na tren sam i pomislio da me možda ne želi, tā bio sam dosta mladi i prijatelj joj, no ona je samo raširila noge i čvrsto me stisnuvši procivilila tihu: »Ta uzmi me, ludok! Slabi pod je škripao i ja sam se čudio odakle u nje toliki žar za nešto što se u njenom slučaju moglo nazvati »krhkom svadnjicom», pa kada je moja umorna i bezvoljna priroda učinila svoje, te sam se nekako iskobeljao iz pipaka kojima me obmatala, svali me Magdalena na leđa i nastavi igru nataknutu se u pravom smislu na moj, još nabrekli, ud. Mirno sam ležao ispod nje pitajući se što me to, do davoia, nagnalo da prekidam snošaj s tako vještom i gibljivom kurvom, koja me svemu mogla naučiti. Nisam mogao naći odgovora, uistinu nisam znao, nisam znao... A kada je svršila, probudila se u meni ona prijatna klica zla pa sam rekao (ona nije mogla znati lažem li ili ne) kako je nisam uzeo zbog one pametne primjedbe, već jedino zbog toga što sam htio napakostiti njezinom rogonji-rogonjčini Teodosiju, koji je već tada naokolo po birtijama tihu kašljucu pljujući s vremenom na vrijeme poneku plućnu žilicu. Jednostavno, nije mi bio simpatičan. Magdalena je samo tihu plakala, podizala srušene muholovke i kroz suze govorila: »Da si pravi j..., razrušili bismo čitavu kuću našom ljubavlju.« Odazao sam tada napolje u kišu koja je svojim gustim mlazevima pokušavala sprati sa mene svu prljavštinu u kojoj sam se davio grcajući za daškom zraka. Ipak, uvidio sam to tek kasnije, Magdalena je shvatila lekciju mnogo bolje od mene, ona je do kraja shvatila bit onog zlog vamprira gospode Krok, koji, usuprot svoje prave prirode, neprestano čini dobro. Ona je to shvatila i polako i sama postajala tim vampriram, dok su nade da će ja napisati svoju priču postajale sve manje i neznanjnije. Obrat u Magdalene primjetio sam prvo na Teodosiju koji je sav odisaio odrazom njene dobrote. Iskrpala mu je pulover, podstavila kožu na laktove, sašila mu nove hlače, izvezla mu šarenī šal i u svemu ga obasipala dobrotom i ljubavlju, tako da je i on u licu izgledao rumeniji, manje kašljucao i naručivao rakiju s mnogo više veselja i prostodušnosti u glasu. Izmjenila ga skoro potpuno Magdalenenina dobrota, dobrota mog Kristijana, malog fiktivnog vamprira. Naravno, sve je to mene ozlojedivalo, jer kako su stvari tekile, domalo će se ta natrula oficirčina useliti i u Magdalenen stan. Mrzio sam ga sada već iz dna duše, pisao kredom po zidovima izmišljene bljuvotine o njemu i slično, i tek neka neodlučnost ili, možda, kukavičluk priječili su me da ga negdje u omrkljoj ulici ne odaliamim ciglom po glavi da se ne digne više, jer ako se ništa ne promijeni, stradal će moja Magdalena koju sam ipak volio: tā nju će, a ne tog Teodosija, andeli uznjeti na nebo. Nakon nekog vremena, nastavim je posjećivati, pokušavajući istjerati do kraja moju buduću prozu. Pričao sam o vampriru gospode Krok, koji, suprotno zloj svojoj prirodi, čini dobra djela i koji je tako čudesno djevelovo i na nju, te je ona htjela ispraviti svoju zlu, kurvinjsku prirodu. Razgovori je više nisu zanimali, to je literatura, to je teorija, govorila je, a nju sad zanima provedba, nju zanima djelatna praksa, to je sad njezina i samo njezina priča, a ja mogu pisati što god hoću i zaželim. Ali, ludice, pa ti si mala droljica, u tebi zla nema», tepeo sam joj i hvatao je za sise koje su se njihale kako je glaćala rublje, čisto bijelo rublje. Otrglala se, ni ono mi više ne da, kurvetina jedna, mislio sam. »Zar ga voliš?« — pitao sam ne sluteći koliko je to pitanje, u ovim okolnostima, glupo. Uhvatila je odjednom pitanja dobra i zla, preobratila je moja nenapisana priču, koju zamrzila i za koju se tad, u sebi, zarekoh da je nikada neću niti napisati. Šutila je. »Ti si Dostoevski, nastojao sam je uvrijediti, »ni on nije uspeo izaći iz sličnog kavezaka. Pitala je tko je to, »Jedan ruski emigrant«, ismijavao sam je bezobzirno, zlo, a zatim gledao kroz prozor. Opet je počinjala kiša. Zatim mi je, nenadno, tepeala nekim smiješnim, izmišljenim, možda i stranim hipokoristicima i opet su joj oči bile punе suza dok je skidala svoj jednostavni, skrpjeli kombine. Znao

sam da me voli mnogo više od tog starog Teodosija, te da će i sada učiniti samo jedan ludi vamprirski čin, podajući se toj čudnoj zvijerki koju sam glumio. Ogadila mi se Magdalena s uludnička dobrota, vjerojatno da sam zbog nje i ostao bez erekcije. Ona je topлом puti i vještim pokretima pokušala potaknuti moje tijelo, stiskala se, zavlačila pod puplin i šaputala neke svoje stihove o mlohu cvijetu sred kupinova žbunja. Čudno, želio sam da vrišti, da se opire, urla i batira, da je uzmem na silu, dok ona moli za svog Teodosija, da tako na jedan brutalan način svladam onog vamprira u njoj. No, od svega toga ništa, ako se još dobro sjećam, pritisnuo sam svoje ledene usnice na njeni čelo i izašao potpuno gol napolje u kišu. I dalje je vrijeđe proticalo, a da mi to, kao i do tada, nismo primjećivali. Kise su i dalje padale, dani bivali kraći, potom dulji, pa kraći i tako dalje. Teodosije se useli u Magdalenen kućerak, što je za mene značilo konačnu zabranu dolaska u njihov log. Ipak, sreća sam se s Magdalrenom još nekoliko puta, no s Magdalrenom starijom, zabrinutijom, ružnjicom, prozračnijom. Čini se da je onaj demon dobrote, što se nekod tako čvrsto učuhurio u njoj, polako gubio tlo, ne povratno umirao. Tko zna kako su se Magdalena i Teodosije slagali, konačno, to me nije niti zanimalo. Nakon nekog vremena dokolaže glasine da se između Magdalene i Teodosija uvukao nemir, neki crv sumnjičenja za kojim dolaze svade, mučna razjašnjavanja, tuče, vjerojatno i sve ono što umniji nazivaju »paktom braka«. »Odista je drolja«, mislio sam, »kada je dozvolila vampriru gospode Krok da umre.« I premda sam i sam želio da se sve odigra onako kako se i odigralo, odjednom mi pošta žao mog izmišljenog vamprira, koji, usuprot svoje zle prirode i po Magdalenoj zamisi (mora se priznati), čini dobro. Sjednem stoga za stol, uzmem nalivper i papir i za jedno popodne napišem već gotovo zaboravljenu priču o vampriru gospode Krok. Stavim joj i takav naslov — »Vampir gospode Krok«. Razmišljao sam dugo kako da je završim i na koncu smislim, tko zna da li zbog neminovnosti ili obične pakosti, kako bi na kraju priče valjalo ubiti vamprira. Na kraju jedne predstave u bulevarskom kazalištu gospode Krok probadali su zlog vamprira gumenim kolcem, koji se pri udaru u grudi uvlačio u sebe, našto je Kristijan padao i fingirao teatralnu vampirsku smrt s mnogo krikova i krv. Nakon predstave odlazio bi rečeni vamprir s razbludnom gospodom Krok u njene odaje gdje bi se dugo bavili najopscenijim radnjama koje mašta XIX stoljeća jedva može i zamisliti, (jer se radnja priče odvijala gotovo prije stotinu godina). No jednog dana, kako sam izveo u priči, neki nevažni statist, inače nastrano revan u svojim kršćanskim obavezama, saznao da je glumac koji igra vamprira u stvari pravi vamprir i namjesto gumenog kolca podmetne pravi, glogov. I tu sam, eto, na čudno svoje zadovoljstvo, ubio vamprira koji je želio biti dobar, kako se to iz čitave pričevi dalo vidjeti. Te iste večeri, nakon duljeg vremena, požurio sam Magdalenu, znajući da je obično u to vrijeme Teodosije negdje u krčmi, gdje rakinjom zatomljuje svoj bolesni kašalj. Stavio sam priču u džep od kaputa kako papir ne bi poklinsuo i, živo se zanimajući kako će Magdalena reagirati na kraj priče, krenuo sam kroz, u mrak utonulo, blato. Prolazeći pored Katarinine kuće, spazih je posve golu kroz osvijetljen prozor. Smiješila se i laganim erocičnim pokretima ruku milovala svoje šiljate grudi, zatim trbuš, a onda kukove i stražnjicu, baš kao da se maže losionom za sunčanje. I najednom kiša pljusne jače, a bijesne prštave kapljice koje su umivale staklo pretvore Katarinu u nijemi secesijski akt. Nikada nisam saznao da li me je vidjela dolje u mraku. No ono što me je najviše zapanjilo bila je neka tajanstvena značajnost čitavog prizora, jer sam u tom tenu sasvim sigurno znao da je ovaj izobljeni Katarinin akt znak ili simbol nečeg važnog i skrovitog u čitavom momjeni kasnijem životu. Znak koji je bilo nemoguće odgontati. Ne mogavši učiniti ništa drugo, skrenem u mrak, brzajući k periferiji, k Magdalenoj kući. Kiša je postajala sve gušća, prskala je po blatnim lokvama, ugibala travu, bubenjala po krovovima, bio je to pravi prolom oblaka. Osjetio sam kako mi male, tihe bujice plaze tijelom, slivaju se niz leđa, račvaju i nestaju pod odjećom koja je bila sve mokrija i mokrija. Na tren se okrenem u smjeru odakle sam došao. Svoju kuću nisam vidiо od mraka, ali je zato prozor na Katarininoj kući bio osvijetljen, međutim, golo žensko tijelo nije sa više razaznavalo. Nešto slabije je kišilo kada sam došao do Magdalene kuće. Nisam je našao, ni nju, ni Teodosiju. On je navodno pobegao nekamo u Madarsku, pričalo se da tamo ima rodbinu kod koje se može skrivati, a nju su upravo odvezli na obdukciju u bolničku mrtvačnicu. Pred kućom je stajalo tek nekoliko žandara s kišobranima i ja nikako nisam mogao shvatiti što mi to pokušavaju objasniti. O onom što se, u stvari, odigralo tog popodneva u Magdalenoj kući, oni su znali kazati veoma malo, no i to malo se pokazalo, u usporedbi s kasnijim tračevima, najbližim istinu. Naime, tog popodneva, tko zna zbog čega, Magdalena i Teodosije su se posvadali. Teodosije, pomalo pijan, dograbio je velike krojačke škare i zabilje ih Magdalenu u grudi. Eto, to je bilo bitno, to jest sve pouzdano što se znalo. Ni danas se mnogi više ne zna. Nakon nekoliko trenutaka postao sam »svijestan« čudesne koincidencije između teksta kojeg sam napisao i Magdalene sudbine. Izvadim ga stoga iz džepa i pogledah; imao sam što vidjeti: kiša je bila toliko jakda da je propala i mene i moje odijelo i moj teket, pa je od čitave priče ostao samo čudan, nerješivi splet plavih, tintanih mrljica. Uistinu, kiše koje su tada padale bile su mnogo, mnogo jače, gušće, fčeće od ovih što danas tako rijetko oplahnu i sparujuši tlo.